herpy

AGAMER

Sailfin Lizard

Hydrosaurus amboinensis

Hydrosaurus amboinensis er en stor, semi-akvatisk agam fra Molukkerne og Ny Guinea. Hannen har en kam i nakken og et højt sejl på halen. Den bliver 60-120 cm, soler sig i grene over vandet og kaster sig ned i det ved fare. Den kræver et meget stort, varmt og fugtigt terrarie med en dyb vanddel og kraftig UVB.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Lacerta amboinensis; Lophura amboinensis* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**60-120 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-25 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**200 × 80 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-32 °C**
Hotspot	**35-45 °C**
Temperatur, nat	**24-27 °C**
Luftfugtighed	**75-90 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 30-50 cm
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt, planter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**2-8 æg**
Inkubation	**60-75 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller i EU's bilag A-D. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved tvivl om dokumentation.

Om arten

Hydrosaurus amboinensis er en kraftig, fladtrykt agam med høj krop, lang hale og lange tæer. Hannen har en kam i nakken og et højt, oprejst sejl på halens forreste del, som bruges til at vise sig frem og som ror og finne i vandet. Farverne er mørke, oliven og brune med lysere tegninger. Hunnerne er cirka en tredjedel mindre og har kun en lav kam og et lavt sejl. Arten blev beskrevet i 1768 efter dyr fra Ambon, som også har givet den sit navn.

Voksne dyr bliver typisk 60-90 cm inklusive hale, og store hanner når 105-120 cm. En voksen han vejer omkring 1,4-2,3 kg. Sammen med *H. pustulatus* hører arten til de største i slægten.

Slægten *Hydrosaurus* tæller fem arter. Indtil 2020 blev dyrene fra Sulawesi regnet til *H. amboinensis*, men da blev *H. microlophus* og *H. celebensis* rejst som egne arter, og *H. amboinensis* er nu begrænset til de centrale Molukker og Ny Guinea. *H. weberi* fra Halmahera har længe været en selvstændig art. Ældre litteratur og handelsnavne bruger derfor *H. amboinensis* om

dyr, der i dag hører til andre arter, så få oplyst herkomsten ved køb. Der findes næsten ingen særskilte pasningsoplysninger for arten; pasningsdelen bygger på erfaringer med slægten, især *H. pustulatus*.

Det er en nervøs, hurtig og kraftig øgle, der ikke egner sig til håndtering. Den kræver et meget stort terrarie, høj varme, høj fugt, UVB og en stor vanddel, og den kan blive 15-25 år gammel i fangenskab. Arten er kun for erfarne holdere med god plads.

Læs mere: Lys og UVB

Udbredelse og levested

Hydrosaurus amboinensis lever i de centrale Molukker i det østlige Indonesien, bl.a. på Ambon og Seram, og på Ny Guinea, både i den indonesiske del og i Papua Ny Guinea. Typelokaliteten er Ambon. Bestandene på Sulawesi hører nu til *H. microlophus* og *H. celebensis*, og på Halmahera lever *H. weberi*, så ældre kort, der viser arten der, er forældede. Den nøjagtige udbredelse på Ny Guinea er dårligt kendt.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien og Papua Ny Guinea.

LEVESTED

Hydrosaurus amboinensis lever i lavlandet langs floder og vandløb i tropisk skov, i kystskov og mangrove. Den er dagaktiv og soler sig i grene, der hænger ud over vandet. Ved fare løber den ned i vandet, svømmer væk og kan blive længe på bunden, til faren er drevet over. Den klatrer også i træer og buske ved vandet.

Klimaet er varmt og fugtigt hele året. Hunnen graver sine æg ned i jorden nær vandet. Arten er altædende og æder skud, blade, blomster, frugt, insekter, krebsdyr og små dyr. Artens levevis i naturen er kun lidt undersøgt og minder om den hos *H. pustulatus*.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 150 × 75 × 150 cm (længde × bredde × højde), og 200 × 80 × 150 cm er bedre. Målene er store, fordi dyret både skal have en vanddel, der dækker op mod to tredjedele af bunden, en landdel og højtsiddende solpladser, og fordi et voksent dyr let bliver en meter langt. Det kræver et hjemmebygget terrarie eller et indrettet rum; handlens standardterrarier er for små. Til et par eller en trio skal hvert mål være 60-90 cm større. Unger kan bo i omkring 120 × 50 × 70 cm med en mindre vanddel, men vokser hurtigt ud af det.

Arten lever både i træerne og i vandet og springer ofte ned i vandet fra stor højde. Indret derfor med vandrette og skrå grene, der er mindst lige så tykke som dyrets krop, og med hylder langs væggene i forskellige højder. Grenene skal hænge ud over vandet, så dyret kan flygte ned i det. Vandet skal være mindst 30 cm dybt, så det tager af for faldet; på lavt vand kan dyret slå sig. Gør plads på landdelen til en foderskål og, hvis der er hunner, et æglægningssted.

Bunden skal tåle høj luftfugtighed uden at rådne: ren cypresbark, andre barkblandinger til fugtelskende krybdyr eller lige dele gødningsfri jord, sand og fugtet kokosfiber i et lag på nogle få centimeter. Dæk alle sider undtagen fronten til, og sæt en 30 cm høj afskærmning nederst på fronten. Det giver tryghed og forebygger, at dyret gnider snuden til blods mod glasset. Terrariet skal kunne låses, for dyret er hurtigt og nervøst.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

TEMPERATUR

Hydrosaurus amboinensis er en tropisk art og skal have en tydelig gradient. Luften holdes på 26-32 °C om dagen, og solpladsen over en yndlingsgren eller en høj hylde skal have en overfladetemperatur på 35-45 °C, målt med et infrarødt termometer. Angivelserne for solpladsen svinger fra omkring 35 °C til omkring 46 °C, så start i den lave ende og følg dyret: et dyr, der hele tiden søger væk fra solpladsen eller ned i vandet, har for varmt. Om natten falder temperaturen til 24-27 °C.

Brug halogenspots i keramiske fatninger over solpladsen i den øverste del af terrariet, og sæt gitter om dem, så dyret ikke kan røre pæren. Keramiske varmelegemer holder på varmen om natten og i den kolde tid uden at lyse. Varmekabler under bunden kan hjælpe, men kun hvis de monteres efter producentens anvisning, for forbrændinger og brand er en reel risiko. Brug termostat på alle varmekilder, og mål med digitale termometre både ved solpladsen og i den kølige del.

Dyret skal altid kunne søge væk fra varmen, og det køler sig gerne af i vandet.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på mindst 75 %, gerne 75-90 %. Høj fugt er afgørende for, at hudskiftet går rent, også på kam, sejl, pigge og tæer. Sprøjt terrariet mindst én gang om dagen, eller brug et tåge- eller regnanlæg, og hold bunden jævnt fugtig. Den store vanddel fordamper hele tiden og hjælper meget.

Fugt og varme får skimmel og bakterier til at vokse. Sørg for ventilation både højt og lavt, og skift bunden, når den bliver sur eller lugter. For tør luft giver gammel hud, der sidder fast på kam, tæer og hale.

VAND OG VANDKVALITET

Hydrosaurus amboinensis bruger vandet til at svømme, flygte, køle sig af og drikke. Vanddelen skal være så stor, at dyret kan dykke og svømme frit, og mindst 30 cm dyb; op mod to tredjedele af bunden kan være vand. Sørg for, at dyret nemt kan komme op igen ad sten, rødder eller en skråning.

Dyret skider i vandet og drikker af det, så vandet skal skiftes dagligt, og vanddelen skal rengøres grundigt jævnligt. Et kraftigt filter aflaster, men erstatter ikke vandskiftet. Brug rent hanevand ved rumtemperatur.

LYS OG UVB

Hydrosaurus amboinensis er dagaktiv og soler sig, så den skal have kraftigt lys og UVB. Brug et kraftigt UVB-rør (T5 HO, 10-12 %) i en reflekterende armatur, der dækker en stor del af solpladsens område. Ferguson-zone 3 passer til en dagaktiv art, der soler sig i skovbryn og langs vandløb; zonen er ikke fastlagt for slægten og er et skøn. Sigt efter et UV-indeks på omkring 3-5 ved dyrets ryg på solpladsen og lavere i skyggen, kontrollér med en UV-måler, og skift røret efter producentens anvisning, typisk hver 12. måned.

Net og glas dæmper UVB, så monter røret inde i terrariet med gitter om, eller over et groft net. Hold 12 timers lys om dagen året rundt, styret af et tænd-sluk-ur. Et ekstra dagslysrør eller en LED på 5.000-6.500 K giver et lyst, naturligt terrarie.

FODER

Hydrosaurus amboinensis er altædende. I naturen æder den skud, blade, blomster, frugt, insekter, krebsdyr og små hvirveldyr. I terrariet består kosten af planter og en moderat mængde animalsk føde.

Giv planter hver dag, fx mælkebøtte, brændenælde, kløver, ruccola, grønkål, kinakål, krydderurter og spiselige blomster, suppleret med revet gulerod, ærter, bønner og græskar og lidt frugt som bær, melon og banan. Hak det fint til unger, og lad skålen stå fremme hele dagen. Færdigfoder til skægagamer er en god tilføjelse.

Unger får insekter (fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, supermelorme) hver dag eller hver anden dag og planter hver dag. Voksne får insekter et par gange om ugen og af og til en lille mus, rejer, ferskvandskrebs eller en renset fisk. Insekterne skal være godt fodrede og støvet med kalk; giv kalk med D3 og vitaminer en til to gange om ugen, og ekstra kalk til hunner, der lægger æg. For meget animalsk føde giver fedme. Dyret tager gerne føde fra en pincet, og det skaber tillid.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hydrosaurus amboinensis er nervøs og springende. Ved fare løber den, ofte på bagbenene, ned i vandet og bliver på bunden, til faren er drevet over. I terrariet kaster en forskrækket øgle sig mod glasset og slider snuden. Afskærmning, mange gemmesteder og ro omkring terrariet er derfor det vigtigste.

Dyret bliver roligere med tiden, men det er ikke et dyr til daglig håndtering. Bevæg dig langsomt ved terrariet, og brug håndfodring til at opbygge tillid. Skal dyret flyttes, så løft det roligt op nedefra i stedet for at jage det rundt: et jagtet dyr stresses, og de lange kløer ridser. Når det først er løftet op, falder det normalt hurtigt til ro. Det vrider sig og kradser, men bider sjældent.

To hanner kan ikke holdes sammen. Et par eller en han med to hunner kan holdes i et meget stort anlæg, men dyrene skal kunne skilles ad, hvis der opstår stress eller skader. Som alle krybdyr kan dyret bære salmonella, så vask hænder efter kontakt med dyr, terrarie og vand.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne af *Hydrosaurus amboinensis* har større hoved, højere kam og et meget højere halesejl end hunnerne, og de er omkring en tredjedel større. Hos hunnen er sejlet kun en lav bræmme. Unge dyr kan ikke kønsbestemmes sikkert; kønnene ses først tydeligt, når dyrene er godt halvvoksne.

Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Sæt kun fuldvoksne dyr i god kondition i avl; en for ung eller mager hun tæres af æglægningen.

PARRING

Om parringen hos *Hydrosaurus amboinensis* vides kun lidt. Hannen viser sig frem med kam og sejl og får kraftigere farver i yngletiden. I naturen klækker ungerne i regntiden. Hvad der udløser parring i fangenskab, er ikke dokumenteret.

Et par eller en han med to hunner kræver et meget stort terrarie med mange gemmesteder, så hunnerne kan trække sig væk fra hannen. Hold øje med dyrene, og skil dem, hvis en hun får sår eller holder op med at æde. Giv hunnerne ekstra kalk og rigeligt foder før og efter parringen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 2-8 æg pr. kuld; tallet er kendt fra *H. pustulatus* og *H. weberi*, ikke fra arten selv. Normalt lægger hun ét kuld pr. sæson, i gode år flere. I naturen graver hun en lav grube i jorden nær vandet, men over oversvømmelsesgrænsen.

Giv hunnen en æglægningskasse på landdelen med fugtig, løs jord og sand, mindst 30 cm dyb, og dæk den delvist, så hun føler sig tryg. Uden et egnet sted kan hun holde æggene tilbage, og det kan blive livstruende; kontakt en dyrlæge, hvis hun virker anstrengt eller ikke får lagt. Hunner kan lægge ubefrugtede æg uden han.

INKUBATION

Tag æggene forsigtigt op uden at vende dem, og læg dem halvt nedgravet i fugtig vermiculit eller perlit (cirka lige dele materiale og vand efter vægt) i en lukket boks. Rugetiden er ikke dokumenteret for *H. amboinensis*; for *Hydrosaurus weberi* er den omkring 65 dage, og 60-75 dage ved 28-30 °C er et skøn. Hold temperaturen stabil.

Tjek boksen jævnligt for skimmel, og fjern æg, der mugner eller falder sammen.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er selvstændige fra første dag og kan løbe hen over vandoverfladen på de flade tæer. Sæt dem i et terrarie på omkring 120 × 50 × 70 cm med grene, en lille vanddel og mange gemmesteder, og afskærm siderne, så de ikke slider snuden. Uden bund er terrariet let at holde rent; fugten holdes med sprøjtning og vand.

Fodr hver dag med små insekter, støvet med kalk, og finthakkede planter, og giv UVB fra første dag. Ungerne vokser hurtigt og skal flyttes til større terrarier i takt med væksten. Hanner bliver territoriale, så del ungerne, når der opstår slagsmål.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer hos *Hydrosaurus amboinensis* skyldes pasningen: for lidt varme, for lidt UVB, for tør luft eller ensidigt foder. Typiske problemer er:

- Knogleskørhed (metabolisk knoglesygdom) ved for lidt UVB og kalk.
- Snudeskader, når dyret løber ind i glasset. Afskærm siderne, og giv ro.
- Hud, der sidder fast på kam, tæer og hale, ved for tør luft.
- Forbrændinger fra varmelamper uden gitter og fra varmekabler.
- Skader efter spring ned i for lavt vand.
- Hud- og mundinfektioner ved beskidt vand eller våd, sur bund.
- Fedme ved for meget animalsk føde.
- Æglægningsproblemer hos hunner uden egnet æglægningssted.
- Indvoldsorm og andre parasitter, især hos vildfangne dyr. Hold nye dyr i karantæne, og få en afføringsprøve undersøgt.

Et sundt dyr har klare øjne, fyldig krop og hale og en hel kam og et helt sejl. Det æder regelmæssigt, soler sig og søger vandet, når det bliver forskrækket. Krybdyr skjuler sygdom længe, så kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke æder, har sår eller hævelser eller sidder med åben mund.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.